

ΜΕΛΕΤΙΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

«Τα τέσσερα νέα όπλα εναντίον του καρκίνου το 2019»

Ο πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και καθηγητής Αιματολογίας-Ογκολογίας δίνει απαντήσεις σχετικά με τις νεότερες εξελίξεις στη μάχη εναντίον της νόσου και εξηγεί γιατί η νίκη δεν είναι πλέον ουτοπία

Ο πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και καθηγητής Αιματολογίας-Ογκολογίας Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος

Τις προηγούμενες δεκαετίες η μάχη με τις νεοπλασίες ήταν άνιση. Οι ερευνητές εν τούτοις δεν κατέθεσαν τα όπλα, επιμένοντας στην αναζήτηση νέων θεραπειών με στόχο να προσφέρουν ελπίδα και προοπτική στους ασθενείς. Στο πλαίσιο αυτό η ανοσοθεραπεία αποτελεί σήμερα μία από τις μεγαλύτερες νίκες που έχουν επιτευχθεί, με τους ειδικούς να επικεντρώνονται στην ενίσχυση του ανοσοποιητικού συστήματος του ίδιου ασθενούς εναντίον των καρκινικών κυττάρων.

Ο Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος, πρύτανης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και καθηγητής Αιματολογίας-Ογκολογίας, δίνει απαντήσεις σχετικά με τις νέότερες εξελίξεις στο πεδίο αυτό συνοψίζοντας τις επιτυχίες του παρόντος και εκείνες που διαγράφονται μελλοντικά.

■ Πού βρισκόμαστε σήμερα σε σχέση με το παρελθόν; Τι διαδρομή έχει διανυθεί έως ότου να φθάσουμε στο σημείο να μιλήσουμε για θεραπεία του καρκίνου;

«Σήμερα στην ογκολογία έχει γίνει μεγάλη πρόοδος στο σύνολο των κακοθειών. Πολλά νέα φάρμακα έχουν πάρει έγκριση από τις ρυθμιστικές αρχές. Αυτό έχει ως συνέπεια σε πολλά νοσήματα να έχει αλλάξει η φυσική πορεία της νόσου, να έχει αυξηθεί η μέση επιβίωση των ογκολογικών ασθενών και πολλές κακοθειώες που παλιά θεωρούνταν μη θεραπεύσιμες να έχουν καταστεί χρόνια νοσήματα. Αυτό έχει επιτευχθεί με την εισαγωγή στην καθημερινή κλινική πράξη της ανοσοθεραπείας και των στοχευμένων θεραπειών που χορηγούνται είτε μόνες τους είτε σε συνδυασμό με την κλασική χημειοθεραπεία. Η ανοσοθεραπεία και οι στοχευμένες θεραπείες μπορούν να πάρεται σε συγκεκριμένες ομάδες ασθενών μακροχρόνια ύφεση στη νόσου, ενώ στερούνται της κλασικής τοξικότητας της χημειοθεραπείας και μπορεί να γίνονται καλύτερα ανεκτές από τους ασθενείς. Η συνεχής εκπαίδευση των παθολόγων ογκολόγων στη διαχείριση των τοξικότητων των νέων φαρμάκων είναι καθοριστικής σημασίας τόσο για την επίτευξη της μέγιστης αποτελεσματικότητας των νέων φαρμάκων όσο και για τη διατήρηση της ποιότητας ζωής των ασθενών. Σίγουρα, η θεραπεία του καρκίνου δεν θα έρ-

φέρον από την ιατρική κοινότητα. Θα πρέπει όμως να τονιστεί ότι υπάρχει διαθέσιμο και το εμβόλιο για την πρόληψη της λοίμωξης από τον ίδιο του ανθρωπίνου θηλώματος που συνδέεται άμεσα με την ανάπτυξη καρκίνου τραχήλου της μήτρας. Πρόσφατα μάλιστα οι ενδείξεις του εμβολίου αυτού επεκτάθηκαν και σε άτομα πλικίας 27 έως 45 ετών».

■ Η ανοσοθεραπεία έχει αποτελέσει επανάσταση στη θεραπευτική του καρκίνου. Υπάρχουν νέα δεδομένα στο συγκεκριμένο πεδίο;

«Υπό μία έννοια θα μπορούσε να πει κάποιος πώς η ανοσοθεραπεία έχει αποτελέσει επανάσταση στη θεραπευτική του καρκίνου, δεδομένου ότι η ανοσοθεραπεία έχει καταφέρει να παράξει μακροχρόνιες υφέσεις σε σημαντικό ποσοστό ασθενών με μεταστατική νόσο και ταυτόχρονα είναι πολύ καλά ανεκτί πάντας από τους ασθενείς εφόσον στερείται των κλασικών παρενεργειών της χημειοθεραπείας. Αξίζει να τονιστεί πώς η ανοσοθεραπεία έχει πάρει έγκριση σε πολλές κακοθειώες, όπως στον μικροκυτταρικό καρκίνο του πνεύμονα, στο ουροθηλιακό καρκίνωμα, στον καρκίνο του νεφρού και πρόσφατα ανακοινώθηκαν στον ESMO 2018 θετικά αποτελέσματα συγχρήσης χημειοθεραπείας με ανοσοθεραπεία για τον μεταστατικό, τριπλά αρνητικό, καρκίνο του μαστού. Συνοπτικά θα μπορούσε να ειπωθεί ότι αυτή τη στιγμή η ανοσοθεραπεία αποτελεί το πιο εντατικό πεδίο έρευνας στην ογκολογία».

■ Η ανοσοθεραπεία θα «καταργήσει» τη χημειοθεραπεία στο μέλλον;

«Κάθε θεραπευτικό πυλώνας στην ογκολογία έχει μια συγκεκριμένη θέση, άρα και η χημειοθεραπεία και η ανοσοθεραπεία έχουν ακόμη τη θέση τους και προβλέπεται να την έχουν και τα επόμενα χρόνια. Αν και σε αρκετά νοσήματα η ανοσοθεραπεία χορηγείται ως μονοθεραπεία, υπάρχουν νεοπλάσματα ή ομάδες ασθενών που τα καλύτερα αποτελέσματα για την επιβίωσή τους επιτυγχάνονται με τη συγχρήση χημειοθεραπείας και ανοσοθεραπείας ή ανοσοθεραπείας και στοχευουσών θεραπειών. Ευθύνη της επιστημονικής κοινότητας είναι να αναπτύξει βιοδείκτες που θα διακρίνουν ποιοι ασθενείς μπορούν να αντιμετωπίσουν μόνο με την ανοσοθεραπεία και για ποιους εναλλακτικές αγωγής ή συνδυασμού θεραπειών θα επιφέρουν καλύτερο αποτέλεσμα. Σίγουρα βέβαια υπάρχουν και ομάδες ασθενών που δεν ωφελούνται από την ανοσοθεραπεία στην παρούσα μορφή της και υπάρχει εντατική έρευνα για να δοθεί λύση και σε αυτούς τους ασθενείς».

αυτός αφορά όλα τα υγειονομικά συστήματα των προηγμένων χωρών και όχι μόνο της Ελλάδας. Παρ' όλα αυτά οι έλληνες ογκολογικοί ασθενείς δεν στερούνται κάποιας θεραπευτικής επιλογής υψηλού κόστους, δεδομένου ότι το σύστημα υγείας στην Ελλάδα καλύπτει πλήρως όλους τους πολίτες. Τέλος πρέπει να τονιστεί ότι αναζητούνται λύσεις ανάμεσα στα κράτη, τις φαρμακοβιομηχανίες και τα συστήματα υγείας για να ξεπεραστεί το πρόβλημα αυτό και να καταστούν βιώσιμες οι υψηλού κόστους θεραπείες».

■ Συνοψίζοντας, τι αναμένεται να φέρει το 2019;

«Μέσα στο 2019, σίγουρα αναμένονται εγκρίσεις νέων φαρμακευτικών σκευασμάτων ιδίως όσουν αφορά τη χορήγηση ανοσοθεραπείας και σε άλλα νεοπλάσματα όπως ο τριπλά αρνητικός καρκίνος του μαστού αλλά και ποικίλοι συνδυασμοί ανοσοθεραπείας με κλασική χημειοθεραπεία και βιολογικές θεραπείες. Επίσης, αναμένεται η αξιολόγηση της σημασίας καινούργιων βιοδεικτών που θα μπορέσουν να διαχωρίσουν τους πληθυσμούς που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες θεραπείες. Επιπρόσθετα, νέα δεδομένα για τη μοριακή ταυτοποίηση των όγκων αναμένονται να ανακοινωθούν, ώστε να μπορέσουμε να προσφέρουμε εξατομικευμένες θεραπείες σε ασθενείς με φαινομενικά ίδια κακοήθεια, γεγονός που ευελπιστούμε να έχει άμεσο αντίκτυπο στις θεραπευτικές επιλογές των ασθενών, στην αποτελεσματικότητα αυτών και στη βελτίωση ταυτόχρονα της ποιότητας ζωής τους».

